

VUK KAPSAMINDA UYGULAMALI ENFLASYON DÜZELTMESİ

KAPSAM

- Enflasyon düzeltmesi öncesi yapılacaklar
- Enflasyon düzeltmesi işlemleri
- Enflasyon düzeltmesi muhasebe kayıtları
- Örnek Uygulamalar
- TÜRMOB ED Yazılımının Sunumu (Tanıtımı), Kullanımı ve Örnek Çözümü

Başlamadan Önce Bilinmesi Gerekenler

31.12.2023 tarihli bilanço

- ✓ Hesap bakiyeleri Tek Düzen Hesap Planına uygun bir biçimde sınıflandırılmış ve
- ✓ Vergi Usul Kanunu değerlendirme hükümleri uyarınca doğru değerlendirilmiş biçimde hazırlanmış olmalıdır.

2023 yılı hesapları öncelikle yukarıdaki esaslara göre hazırlanarak 2023 Yılı Kurumlar Vergisi Beyannamesine hazır hale getirilecektir.

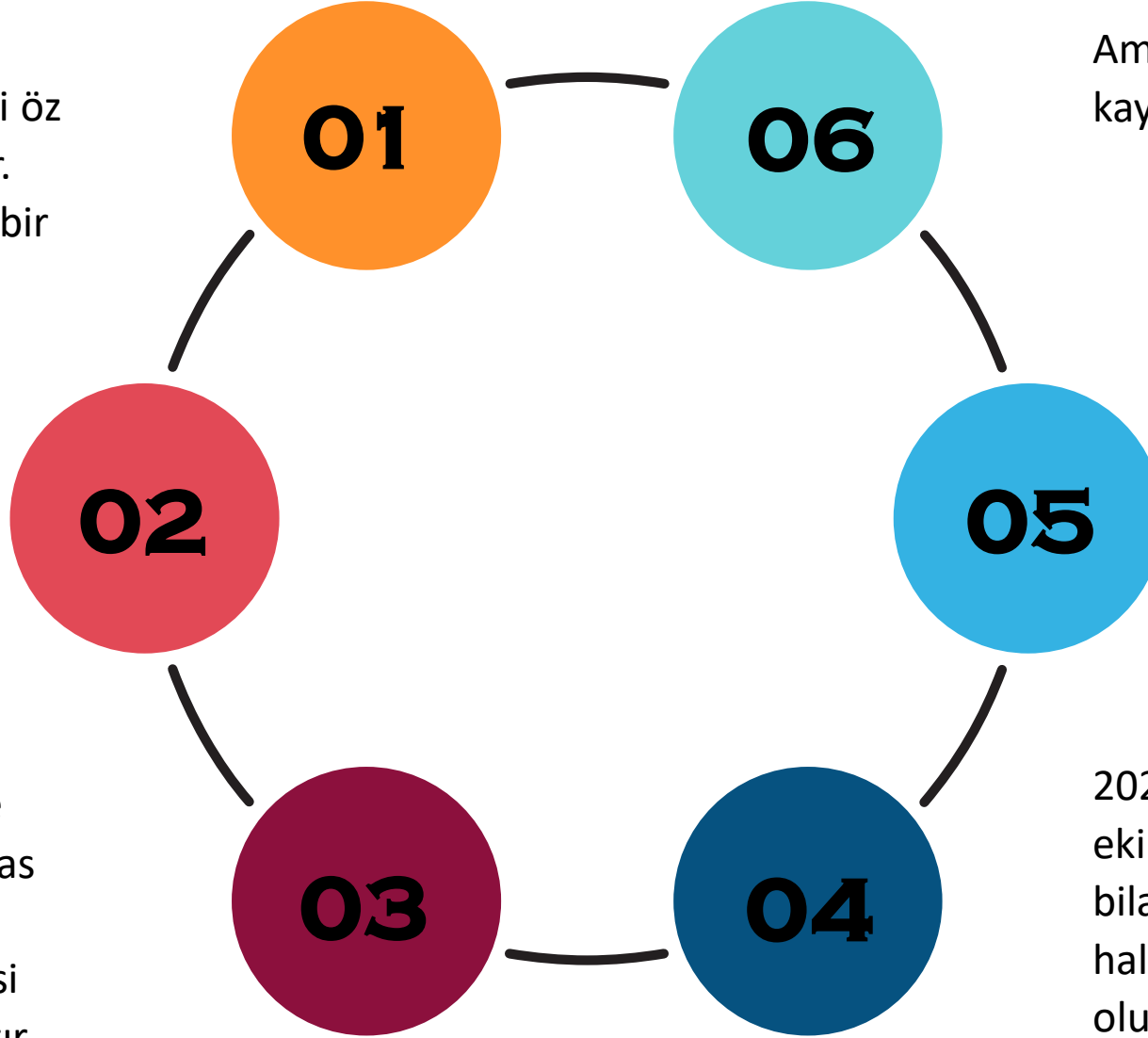
Enflasyon Düzeltmesi işlemlerine daha sonradan başlanacaktır.

Unutmadan Söyleyelim

Düzeltilme farklarının bakiyesi öz sermaye altında sunulacaktır. Sonuç hesaplarına herhangi bir etkisi olmayacaktır.

2023 yılı GV ve KV beyannameleri düzeltme öncesi kayıtlara göre hazırlanacaktır.

KKEG, istisna ve indirimlerde düzeltme öncesi değerler esas alınacaktır. FGK ve ÖS hesaplaması düzeltme öncesi bilanço üzerinden yapılacaktır.

Amortismanlar düzeltme öncesi kayıtlara göre hesaplanacaktır.

Enflasyon düzeltmesi kayıtları, işlemin yapıldığı tarih itibari ile 2023 yasal defterlere kaydedilecektir.

2023 yılı GV ve KV beyannamesi ekinde 2023 yılına ait bilançonun düzeltmeden önceki hali ile düzeltme sonrasında oluşan haline birlikte yer verilecektir.

İşlem Sırasını Hatırlayalım

1. ADIM

Bilançodaki parasal olmayan kıymetler belirlenir.

2. ADIM

Parasal olmayan kıymetlerin dikkate alınacak tutarları belirlenir.

3. ADIM

Düzeltmeye esas tarihler ve düzeltme katsayıları belirlenir.

4. ADIM

Düzeltilmiş değerler hesaplanarak düzeltme farkları hesaplanır.

5. ADIM

Düzeltme farklarına ait muhasebe kayıtları yapılır.

1. ADIM

AKTİF	BİLANÇO		PASİF
Parasal Varlıklar	HAYIR	HAYIR	Parasal Kaynaklar
Parasal Olmayan Varlıklar	EYET	EYET	Parasal Olmayan Kaynaklar

Parasal kıymetler (parasal varlıklar ve parasal kaynaklar) enflasyon düzeltmesine tabi tutulmaz.

Bilançonun enflasyonun etkilerinden arındırılmasını teminen parasal olmayan kıymetler enflasyon düzeltmesine tabi tutulur.

1. ADIM

PARASAL KIYMETLER

Türk Lirasının değerindeki değişmeler karşısında nominal değerleri aynı kaldığı halde satın alma güçleri fiyat hareketlerine göre ters yönde değişen kıymetler (Yabancı paralar da parasal kıymet olarak dikkate alınır)

PARASAL OLMAYAN KIYMETLER

Parasal Kıymetler
dışındaki kıymetler

AVANSLAR

KARŞILIKLAR

DEPOZİTO VE
TEMİNATLAR

Parasal ve Parasal Olmayan Kıymetler Tebliğ ekinde TDH kebir hesap bazında listelenmiştir. Aksine bir hüküm olmaması şartıyla öz sermaye kalemleri parasal olmayan kıymet olarak kabul edilir.

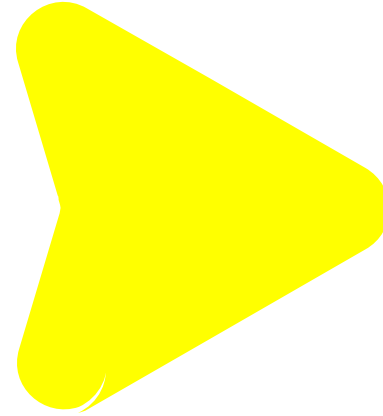
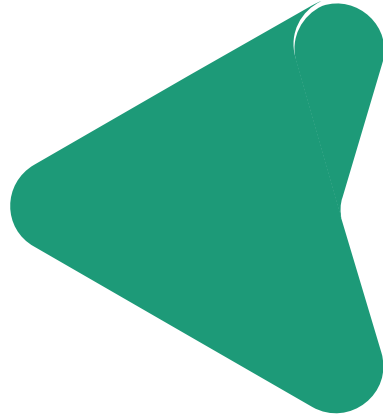
1. ADIM

Yabancı para biriminden olan alınan ve verilen avanslar için enflasyon düzeltmesi yapılmayacak, bilanço günü döviz alış kuru ile değerlendirilecektir.

Öz sermaye kalemleri aksine bir hüküm olmaması ve tebliğde bir belirleme yapılmamış olması şartıyla "parasal olmayan kıymet" olarak addolunur.

İştirakler parasal olmayan kıymet olarak listelenmiştir.

Hisse senetleri parasal olmayan kıymet olarak listelenmiştir.

2. ADIM

DÜZELTMEYE ESAS TUTARIN TESPİTİ

Parasal olmayan kıymetlerin
31.12.2023 tarihli bilançodaki VUK
değerleme hükümleri uyarınca
tespit edilmiş değerleri

Daha önce enflasyon düzeltmesi
yapıldıysa, 31.12.2023 tarihli bilançoda
yer alan düzeltilmiş değerleri

Yeniden değerlemeye tabi tutulmuş
iktisadi kıymetler için, en son yapılan
yeniden değerlendirme sonrası oluşan
değerler

2. ADIM

Düzeltilmeye esas tutarlar belirlenirken bir kısım değerler düşülür ve bu işlemden sonra bulunan miktarlar düzeltmeye esas alınır.

Reel olmayan finansman maliyetleri düzeltmeye esas tutarın tespitinde düşülür.

Kullanım süresine bağlı olarak oluşan her türlü finansman giderleri

3 aydan fazla vadeli olan ve vade farkı düzenlenen belge üzerinde ayrıca gösterilmeyen işlemler

Aktifleştirilmiş faizler ve kur farkları

01.01.2024 tarihinden önce sermayeye ilave edilmiş olan değer artış fonları düzeltmeye esas tutarın tespitinde düşülür.

VUK Geç. 31/1 ve 31/7 kapsamında yapılan

VUK Geç. 32 kapsamında yapılan

VUK Mük. 298/Ç kapsamında yapılan

2. ADIM

Hesaplama Yöntemleri

Borç Tutarı

$$ROFM = \text{Borç Tutarı} \times [(Yİ-ÜFE 2 - Yİ-ÜFE 1) / Yİ-ÜFE 1]$$

Yİ-ÜFE 1 : Borcun alındığı aya ait Yİ-ÜFE

Yİ-ÜFE 2: Borcun kapatıldığı aya ait Yİ-ÜFE

Toplam Finansman
Maliyeti

$$ROFM = TFM \times (Yİ-ÜFE A. O. / Ortalama TKFO)$$

TFM : Toplam Finansman Maliyeti

Yİ-ÜFE A.O.: İlgili hesap dönemine ait **Yİ-ÜFE Artış Oranı**

Ortalama TKFO: İlgili hesap dönemine ait **Ortalama Ticari Kredi Faiz Oranı**

- Oranın, (0) ile (1) arasında olması beklenir.
- (1)'den büyük ise finansman giderinin tamamı reel olmadığı kabul edilecektir.
- (0)'dan küçük ise finansman giderinin tamamı reel kabul edilecektir.

2. ADIM

Örnek 1: Borç Tutarının Esas Alınması Yöntemine Göre ROFM

Makine Alım Bedeli	2.000.000 TL	Makine Alım Tarihi	01.02.2021
Kullanılan Kredi Bedeli	1.000.000 TL	Kredi Kullanım Tarihi	01.02.2021
Finansman Maliyeti	300.000 TL	Kredi Kapama Tarihi	01.08.2021
Kredinin tamamı satın alınan makinenin maliyet bedeline ilave edilmiştir. Makine Bedeli 2.300.000 TL			

$$\text{ROFM} = \text{Borç Tutarı} * \frac{\text{Borcun Kapatıldığı Aya Ait Yİ-ÜFE} - \text{Borcun Alındığı Aya Ait Yİ-ÜFE}}{\text{Borcun Alındığı Aya Ait Yİ-ÜFE}}$$

$$\text{ROFM} = 1.000.000 * \frac{730,28 - 590,52}{590,52} = 0,23667 \rightarrow 236.670 \text{ TL}$$

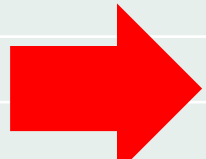
Makinenin Düzeltmeye Esas Bedeli → 2.300.000 – 236.670 = 2.063.330 TL olacaktır.

2. ADIM

Örnek 2: Toplam Finansman Maliyeti Yöntemine Göre ROFM

<i>Bina Alım Bedeli</i>	12.000.000 TL	<i>Bina Alım Tarihi</i>	01.01.2012
<i>Kullanılan Kredi Bedeli</i>	10.000.000 TL	<i>Kredi Kullanım/Kapama Tarihi</i>	01.01.2012/31.12.2012
<i>Finansman Maliyeti</i>	3.000.000 TL	<i>Ortalama Tic. Kredi Faiz Oranı</i>	% 10
<i>Kredinin tamamı satın alınan binanın maliyet bedeline ilave edilmiştir. Bina Bedeli</i>		15.000.000 TL	

ROFM	=	Toplam Finansman Maliyeti	*	Finansman Maliyetinin Oluştugu Hesap Dönemine Ait Yİ-ÜFE Artış Oranı
				Aynı Döneme Ait Ortalama Ticari Kredi Faiz Oranı

ROFM	=	3.000.000	*	$(207,29-203,10)/203,10$		0,20630	618.907 TL
				0,10			

Binanın Düzeltmeye Esas Bedeli → 15.000.000 – 618.907 = 14.381.093 TL olacaktır.

2. ADIM

Maliyet veya alış bedelleri içerisinde ROFM ihtiva edebilen iktisadi kıymetler Tebliğ ekli listede (EK 3) yer almaktadır.

258 hesapta izlenen ve yatırım tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak olan kıymetler için ROFM hesabı yapılır.

Yeniden değerlendirilmiş olan kıymetler için ROFM hesaplanmaz.

MODV için ROFM hesaplanmaz. "Haklar" hesabında takip edilen **finansal kiralamadan kaynaklananlar dâhil maddi olmayan duran varlıklar** ROFM ayrıştırması yapılması gereken parasal olmayan kıymetler kapsamında değildir.

Toplulaştırılmış yöntemler ile düzeltmeye tabi tutulan stoklar için ROFM yapılmaz.

2023 yılı düzeltme yaparken seçilen yöntem ileriye yönelik bağlayıcı değildir.

ROFM tevsikine ilişkin kayıt ve belgelerin açık ve kesin bilgiler içermesi gerekmektedir.

3. ADIM

2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun düzeltilmesi işlemi aşağıdaki formüle göre hesaplanan düzeltme katsayıları kullanılarak yapılacaktır:

$$\text{Düzeltilme Katsayısı} = \frac{\text{Mali Tablonun Ait Olduğu Aya İlişkin Yi-ÜFE}}{\text{Düzeltilmeye Esas Alınan Tarihi İçeren Aya İlişkin Yi-ÜFE}}$$

Yukarıdaki formüle göre bulunacak ve düzeltmeye esas olacak katsayının hesabında, kesirli (virgülden sonraki) kısım 5 (beş) hane olarak (altıncı hane dikkate alınarak beşinci hane yuvarlanarak) dikkate alınacaktır.

YUVARLAMA YAPILACAKTIR !!!

3. ADIM

Daha önce enflasyon düzeltmesi yapılmışsa; 31.12.2004 tarihi esas alınacaktır.
(Özel hesap dönemi kullananlar 2004 takvim yılı başlayan hesap döneminin son gününü)

Yeniden Değerleme yapılmış ise

Sadece Geçici 31/1 yapılmış ise **30.04.2018**

Sadece Geçici 31/7 yapılmış ise **31.05.2021**

Sadece Geçici 32 yapılmış ise **31.12.2021** veya **31.12.2022**

Mükerrer 298/Ç yapılmış ise YD ilgili olduğu dönemin son günü

Birikmiş amortismanlar ait oldukları kıymetin bilanço tarihindeki değerinde düzeltme sonrasında ortaya çıkan artış oranı dikkate alınarak düzeltilir.

3. ADIM

Örnek 3: Yeniden Değerleme Yapılan Kıymetlerde Enflasyon Düzeltmesi

Senaryo	Defter Kayıt Tarihi	Yeniden Değerleme Yapıldı mı?	Hangi Kapsamda Yapıldı	Yeniden Değerleme Yapılan Dönem	Düzeltmeye Esas Tarih
1	1.02.2012	Evet	Geç. 31/1	2018 hesap dönemi	30.04.2018
2	1.02.2012	Evet	Geç. 31/7	2021 hesap dönemi	31.05.2021
3	1.02.2012	Evet	Geç. 32	2022 hesap dönemi	31.12.2021
4	1.02.2012	Evet	Geç. 32	2023 hesap dönemi	31.12.2022
5	1.02.2012	Evet	Mük. 298/Ç	2022 2. Geçici Vergi Dönemi	30.06.2022
6	1.02.2012	Evet	Mük. 298/Ç	2023 3. Geçici Vergi Dönemi	30.09.2023
7	1.02.2012	Evet	Geç. 32	2022 hesap dönemi	30.09.2022
			Mük. 298/Ç	2022 3. Geçici Vergi Dönemi	
8	1.02.2012	Hayır			1.02.2012

3. ADIM

Stoklar istenirse, basit ortalama veya stok devir hızı yöntemlerinden biri kullanılarak düzeltilebilir. Basit ortalama yönteminde 31.12.2023 için dönem ortalama düzeltme katsayısı 1,02923 olarak kullanılacaktır.

31/12/2023 tarihi öncesi yapılan devir işlemlerinde; devir tarihi değil, söz konusu kıymetlerin devir yoluyla ortadan kalkan işletmenin envanterine alındığı; birleşmede ise birleşilen kurumun kayıtlarına intikal ettiği tarih düzeltmeye esas tarih olarak dikkate alınacaktır.

Eğer devir ve birleşme işlemlerinden gelen kıymetlerin kayıtlara giriş tarihi ay olarak belli değilse, bu nev'i kıymetler için düzeltmeye esas tarih olarak devir/birleşme tarihi dikkate alınabilecektir.

Kayıtlara giriş tarihi ay olarak belli edilemiyorsa, ilgili kıymetin işletme bünyesine girdiği yılın ilk ayı esas alınır.

Kayıtlara giriş tarihi yıl olarak belli edilemiyorsa, işletmenin hayata geçtiği yılın ilk ayı esas alınır.

4. ADIM

4. Adım, parasal olmayan kıymetlerin enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutarları ile düzeltme katsayılarının çarpılması suretiyle enflasyon düzeltmesine esas düzeltme farklarının tespit edilmesidir.

Önce Düzeltmeye Esas Tutarı \times Düzeltme Katsayısı = Düzeltme Sonrası Tutar

Sonra Düzeltme Sonrası Tutar $-$ Düzeltme Öncesi Tutar = Enflasyon Düzeltmesi Farkı

5. ADIM

Enflasyon düzeltmesi sonucu bulunan «enflasyon farkları» muhasebe kayıtlarına aktarılacaktır. Kullanılacak muhasebe hesapları aşağıda sıralanmıştır.

(12 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği)

178- YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTMESİ HESABI

358- YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTMESİ HESABI

502- ENFLASYON DÜZELTMESİ OLUMLU FARKLARI

503- ENFLASYON DÜZELTMESİ OLUMSUZ FARKLARI (-)

648- ENFLASYON DÜZELTMESİ KARLARI

658- ENFLASYON DÜZELTMESİ ZARARLARI (-)

697- YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTMESİ HESABI

698- ENFLASYON DÜZELTMESİ HESABI

Parasal olmayan aktif ve pasiflerde hesaplanan enflasyon düzeltme farkları için her bir hesabın altında alt hesap açılır.

5. ADIM

Enflasyon düzeltmesi yapılan geçici vergi dönemleri ve hesap dönemlerine ilişkin düzeltme işlemleri, tabi olunan vergi türü dikkate alınarak, **söz konusu dönemlere ait geçici vergi/gelir/kurumlar vergisi beyannamelerinin verilme tarihine kadar yapılır, düzeltmenin yapıldığı tarih** itibarıyla yasal defterlere kaydedilir.

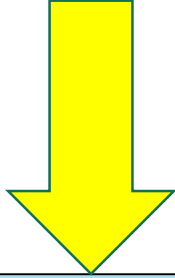
2023 yılına ilişkin yapılan enflasyon düzeltmesine ait kayıtlar **2023 yılı yasal defterlerine**, 2024 ve izleyen dönemlerde yapılacak enflasyon düzeltmesine ait kayıtlar da **ilgili dönem defterlerine** intikal ettirilir.

698 ENFLASYON DÜZELTME HESABI (2023 YILI)			
PASİF HESAP ENFLASYON DÜZELTME FARKLARI	XXX	XXX	AKTİF HESAP ENFLASYON DÜZELTME FARKLARI
	XXX	XXX	
	XXX	XXX	
	XXX	XXX	
	XXX	XXX	
	XXX	XXX	
BORÇ BAKİYESİ		ALACAK BAKİYESİ	
			
580 GYZ HESABI		570 GYK HESABI	

5. ADIM

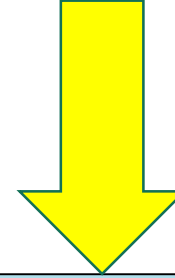
Sermayenin düzeltilmesi sonucunda oluşan enflasyon düzeltmesi farkları

Olumlu ise

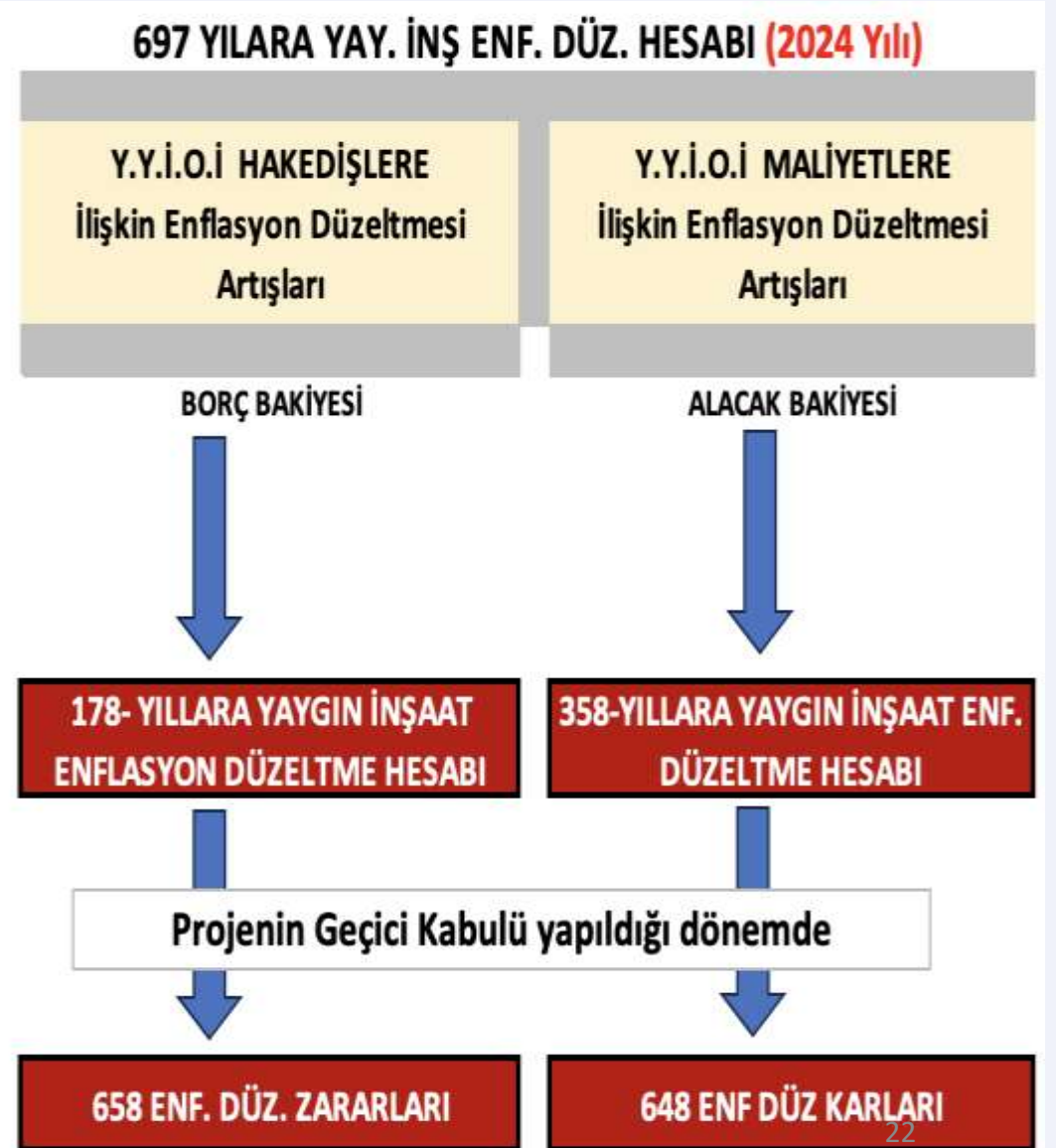
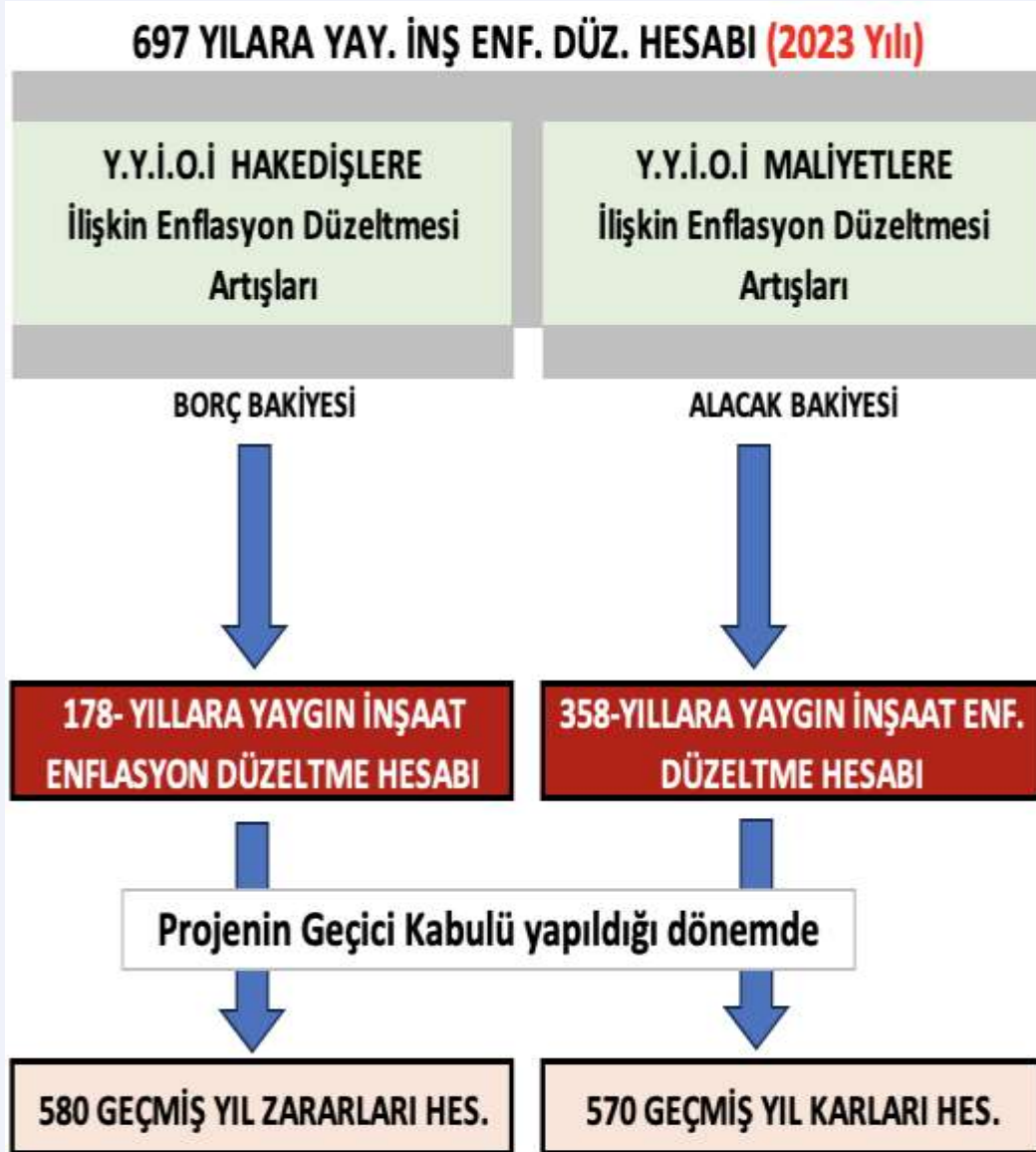
698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	xxxx
502 Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları	xxxx

Olumsuz ise

503 Sermaye Düzeltmesi Olumsuz Farkları	xxxx
698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	xxxx

5. ADIM

ENFLASYON DÜZELTMESİ YAPILMAMASININ SONUÇLARI

Enflasyon düzeltmesi yapmak zorunda olan mükelleflerin düzeltme işlemini yapmamaları durumunda

- ❖ değerlendirme işleminin usulüne göre yapılmaması hükmünde olup cezai yaptırım VUK 352 usulsüzlük dereceleri ve cezalarını düzenlenen 352. maddesi uyarınca sermaye şirketleri için 2023 yılı için 370 TL ve 2024 yılı için 580 TL usulsüzlük cezası uygulanabilecektir.
- ❖ 12 Sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile belirlenen muhasebe usul ve esaslarına uyulmaması fiili nedeniyle özel usulsüzlük cezası uygulanacaktır. VUK 353/6 bendi uyarınca 2023 yılı için 26 bin TL ve 2024 için 40 bin TL özel usulsüzlük cezası uygulanabilecektir.
- ❖ enflasyon düzeltmesinin ilgili dönem matrahlarına doğrudan etki edecek olması nedeniyle, vergi kaybına neden olacaktır.

HISSE SENETLERİNDE DÜZELTME İŞLEMİ

- 01** 31.12.2023 tarihli hisse senetleri hesabının detayı temin edilir.
- 02** Kayıtlarda ilgili hesaplar ile hesap detayı karşılaştırılır.
- 03** VUK hükümleri uyarınca yapılan değerlendirme kontrol edilir.
- 04** Borsa rayici ile değerlendirilen hisse senetleri için işlem yapılmaz.
- 05** Alış Bedeli ile değerlendirilen hisse senetleri listelenir.
- 06** Düzeltmeye tabi hisse senetlerinin düzeltmeye esas tarihleri bulunur.

HISSE SENETLERİ İÇİN GEREKLİ VERİLER

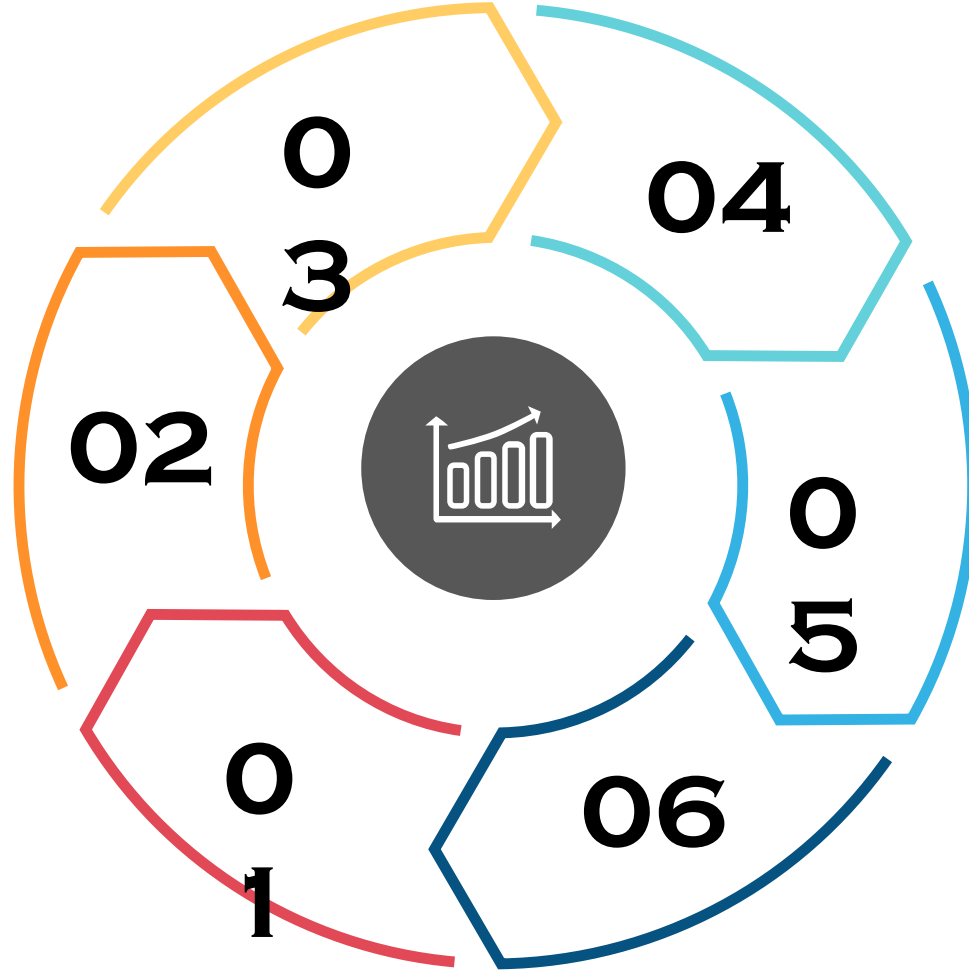
Hesap Muavinleri

Satın Alma Tarihleri

Düzeltilme Tarihi
Kurları

Alış Bedeli Değerlenen
Hisse Senetlerinin
Listesi

YP cinsinden
olanların listesi

Borsa Rayıcı ile
Değerlenen Hisse
Senetlerinin Listesi

AVANSLARDA DÜZELTME İŞLEMİ

- 01** 31.12.2023 tarihli verilen ve alınan sipariş avansları hesabı detayı temin edilir.
- 02** Avanslar hesabı toplamının bilanço bakiyeleri ile uyumu kontrol edilir.
- 03** Avanslar Türk Lirası ve YP para biriminde iki ayrı gruba ayrılır.
- 04** YP biriminden avanslar 31.12.2023 tarihi ile kur değerlemesi kontrol edilir.
- 05** Türk Lirası cinsinden avansların parasal/parasal olmayan ayrımı yapılır.
- 06** Parasal Olmayan Avanslar için düzeltmeye esas tarihleri tespit edilir.
- 07** Parasal Olan Avanslar düzeltme işlemine tabi olmadan aynı değeri ile taşınır.

AVANSLAR İÇİN GEREKLİ VERİLER

Örnek 4: Alınan Avansların Düzeltilmesi

ABC A.Ş. 10.10.2023 tarihinde 10 adet televizyon satışı için 2.000.000 TL avans almıştır. İlgili avansa mukabil 10 adet televizyon 10.02.2024 tarihinde teslim edilmiştir. Alınan sipariş avansı aşağıdaki şekilde kaydedilmiştir.

102	Bankalar	2.000.000,00	
340	Alınan Sipariş Avansları		2.000.000,00

31.12.2023 tarihli bilançoda yer alan bakiyesi aşağıdaki gibi enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır.

Düzeltilme İşlemi					
Düzeltilmeye Esas Tarih Açıklama	Düzeltilmeye Esas Tarih	Düzeltilmeye Esas Tutar	Düzeltilme Katsayısı	Düzeltilme Sonrası Tutar	Enflasyon Düzeltilmesi Fark Hesabı
Tahsil Tarihi	10.10.2023	2.000.000,00	1,03986	2.079.720,00	79.720,00
		2.000.000,00		2.079.720,00	79.720,00

Örnek 4: Alınan Avansların Düzeltilmesi

Düzeltilme işlemine ait muhasebe kaydı şu şekilde olacaktır.

698	Enflasyon Düzeltme Hesabı	79.720,00
340	Alınan Sipariş Avansları	
	Enflasyon Düzeltmesi Fark Hesabı	79.720,00

Buna göre, örneğimizde televizyonların teslimi sırasında yapılacak muhasebe kaydı aşağıdaki gibi olacaktır.

İlgili Malın Teslimi / Avans Kapaması		
340	Alınan Sipariş Avansları	2.000.000,00
340	Alınan Sipariş Avansları	
	Enflasyon Düzeltmesi Fark Hesabı	79.720,00
600	Yurt içi Satışlar	2.000.000,00
649	Diğer Olağan Gelir ve Karlar	79.720,00

Gelir hesaplarına aktarılan farklar 2023 enflasyon düzeltmesi işlemlerinden kaynaklanıyorsa vergiye tabi tutulmayacak, beyannamede diğer indirimler kısmında gösterilecektir.

STOKLARDA DÜZELTME

İŞLEMİ

- 01 31.12.2023 tarihli stoklar ile ilgili envanter raporu temin edilir.
- 02 Kayıtlarda ilgili hesaplar ile envanter raporu karşılaştırılır.
- 03 VUK hükümleri uyarınca yapılan değerlendirme kontrol edilir.
- 04 Stok maliyetlerinde finansman gideri olup olmadığı kontrol edilir.
- 05 Finansman gideri var ise, reel olmayan kısmı için karar verilir.
- 06 Düzeltme için yöntem seçilir. Gerçek mi / toplulaştırılmış mı?
- 07 Gerçek yöntem seçildi ise → defter kayıt tarihi tespit edilir.
- 08 Toplulaştırılmış yöntem seçilecekse, hangi yöntem olacağına karar verilir.
- 09 Stok devir hızı yöntemi seçilirse, sonucun makul olup olmadığı kontrol edilir.

STOKLAR İÇİN GEREKLİ VERİLER

Örnek 5: Stokların Düzeltilmesi

KLM Limited Şirketi'nin faaliyet konusu ikinci el otomobil alım-satımı, araç yedek parça ticareti ve bakım-onarım hizmetlerinden oluşmaktadır. İşletmenin 31.12.2023 tarihli stoklarına ilişkin düzeltme işlemleri aşağıdaki gibidir.

Envanter Raporu				Seçilen Yöntem	Düzeltilmeye Esas Tutar	Düzeltilmeye Esas Tarih	Katsayı	Düzeltilmiş Tutar	Enflasyon Düzeltmesi Farkı
Ürün Adı	Adet	Alış Değeri	Toplam Tutar						
34 ZZ 111	1	3.150.000,00	3.150.000	Gerçek	3.150.000,00	Eylül / 2023	1,06001	3.339.031,50	189.031,50
34 YY 222	1	2.500.000,00	2.500.000	Gerçek	2.500.000,00	Aralık / 2023	1,00000	2.500.000,00	0,00
34 VV 333	1	1.500.000,00	1.500.000	Gerçek	1.500.000,00	Ağustos / 2023	1,09604	1.644.060,00	144.060,00
34 TT 444	1	1.750.000,00	1.750.000	Gerçek	1.750.000,00	Haziran/ 2023	1,25608	2.198.140,00	448.140,00
Hava Filtreleri	500	250,00	125.000	Basit Ortalama	125.000,00	İlgili toplulaştırılmış yöntemle göre hesaplanan katsayı	1,02913	128.641,25	3.641,25
Yağ Filtreleri	750	500,00	375.000	Basit Ortalama	375.000,00		1,02913	385.923,75	10.923,75
Fren Balataları	40	1.250,00	50.000	Basit Ortalama	50.000,00		1,02913	51.456,50	1.456,50
Amortisörler	60	2.500,00	150.000	Stok Devir Hızı	150.000,00		1,01144	151.716,00	1.716,00
			9.600.000		9.600.000			10.398.969,00	798.969,00

Araçların maliyet bedelinde aktifleştirilmiş herhangi bir finansman maliyeti yoktur. Amortisörlerin ortalama stokta kalma süresi 40 gündür.

Örnek 5: Stokların Düzeltilmesi

Düzeltilme işlemine ait muhasebe kaydı şu şekilde olacaktır.

153	Ticari Mallar	798.969,00	
	34 ZZ 111 Enflasyon Düzeltmesi Fark Hes:	189.031,50	
	34 VV 333 Enf. Düz. Fark Hs.	144.060,00	
	34 TT 444 Enf. Düz. Fark Hs.	448.140,00	
	Hava Filtreleri Enf. Düz. Fark Hs.	3.641,25	
	Yağ Filtreleri Enf. Düz. Fark Hs.	10.923,75	
	Fren Balataları Enf. Düz. Fark Hs.	1.456,50	
	Amortisörler Enf. Düz. Fark Hs.	1.716,00	
698	Enflasyon Düzeltme Hesabı		798.969,00

Stoklar için hesaplanan enflasyon düzeltmesi farkları ilgili stokların altında açılacak fark hesaplarında izlenir.

Bu şekilde 01.01.2024 tarihinden sonra hareket gören stoklara ait enflasyon düzeltmesi farkları için, ilgili hareketin mahiyetine göre işlem yapılarak kayıtlar yapılır.

Örnek 6: Stokların Düzeltmesinde Yöntem Seçimi

Örneğin, hesap dönemi takvim yılı olan TRY A.Ş. beyaz eşya, telefon ve bisiklet ticareti yapmaktadır. İşletme, 31.12.2023 tarihli stoklarını düzeltme işlemlerine tabi tutarken beyaz eşya için toplulaştırılmış yöntemi seçebilecek, telefon ve bisiklet için ise gerçek yöntemi kullanabilecektir.

Ayrıca söz konusu dönemde işletme beyaz eşya ile ilgili toplulaştırılmış yöntemleri kullanırken buzdolabını basit ortalama yöntemine, çamaşır makinesini stok devir hızı yöntemine göre düzeltmeye tabi tutabilecektir

TRY A.Ş. 2024 yılında ise, 2023 yılında hangi stok düzeltme yöntemini kullandığının bir önemi olmaksızın istediği stok düzeltme yöntemini bağımsız bir şekilde kullanabilecek olup, 2024 yılında, beyaz eşya ve telefon için gerçek yöntemi, bisiklet için toplulaştırılmış yöntemi tercih edebilecektir. Bu kapsamda, 2024 yılında bisiklet ile ilgili toplulaştırılmış yöntemi kullanırken, bu mal grubunun alt ayrımı olan elektrikli bisiklet için basit ortalama yöntemini, diğer bisiklet grupları için hareketli ağırlıklı ortalama yöntemini tercih edebilecek olmakla birlikte, yaptığı tercihten izleyen geçici vergi dönemleri ile içinde bulunulan hesap dönemi dahil, üçüncü hesap döneminin sonuna kadar (bu dönem dâhil) dönemeyecektir.

Öte yandan, mükellefler 2024 yılının ilk geçici vergi dönemi itibariyle gerçek yöntemi tercih etmesi halinde izleyen geçici vergi ve hesap dönemi sonunda ilgili stok grubu için bu tercihten vazgeçemeyecek, ancak 2025 yılından itibaren tercihini değiştirebilecektir. Bu durumda 2025 yılında stok grubu için toplulaştırılmış yöntemi tercih eden mükellef yine izleyen geçici vergi dönemleri ile içinde bulunulan hesap dönemi dahil, üçüncü hesap döneminin sonuna kadar (bu dönem dâhil) bu yöntemden dönemeyecektir.

SABIT KIYMETLERDE DÜZELTME İŞLEMİ

- 01 31.12.2023 tarihli amortisman tablosu temin edilir.
- 02 Amortisman hesaplaması kontrol edilir.
- 03 Kayıtlarda ilgili hesaplar ile amortisman tablosu karşılaştırılır.
- 04 Her bir sabit kıymetin defter kayıt tarihi tespit edilir.
- 05 Yeniden değerlendirilme yapıp yapılmadığı kontrol edilir.
- 06 Yeniden değerlendirilme yapılmış kıymetler için değerlendirilme tarihi belirlenir.
- 07 Aktifleştirilen finansman gideri olup olmadığı kontrol edilir.
- 08 Finansman gideri var ise, ROFM düzeltmeye esas tutardan düşülür.
- 09 Bölünme, birleşme ve devir yolu ile aktife giren SK olup olmadığı kontrol edilir.

SABIT KIYMETLER İÇİN GEREKLİ VERİLER

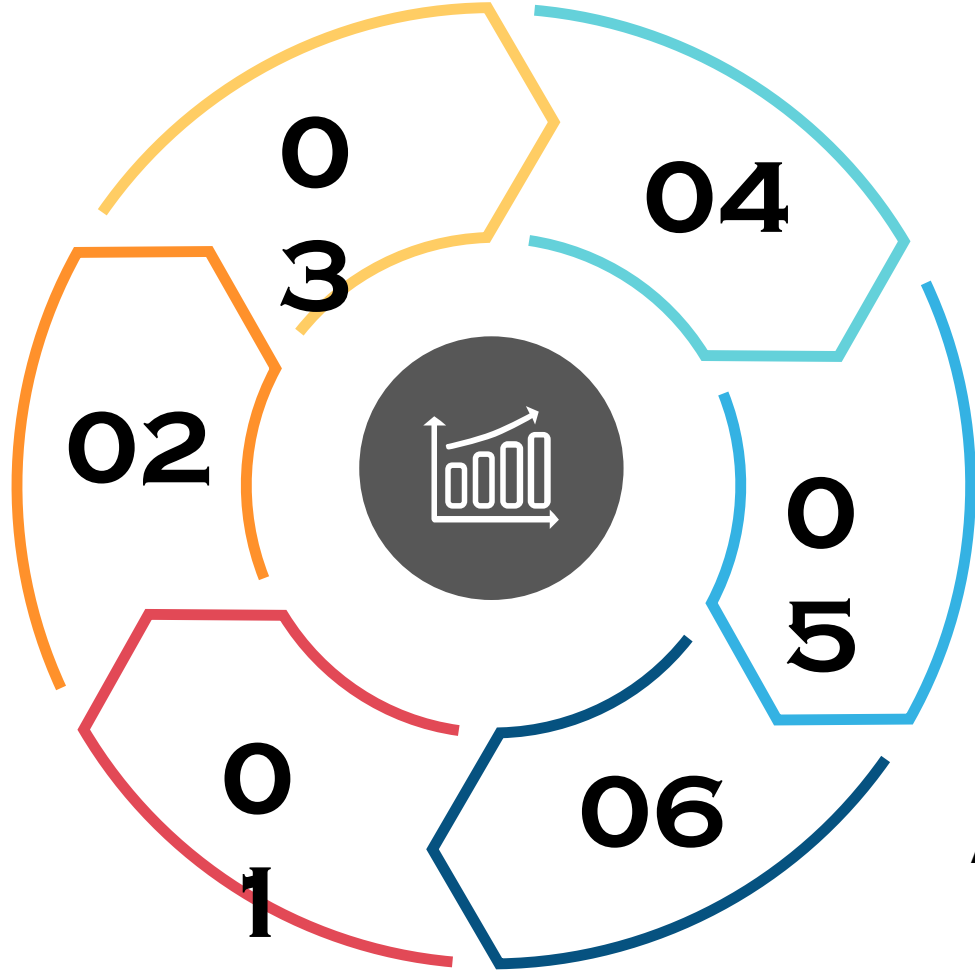
Amortisman Tablosu

Defter Kayıt Tarihleri

Fatura, sözleşme vb.
alış ile ilgili belgeler

YD ile ilgili beyanname
ve ödeme dekontları

Yapılmakta Olan
Yatırımlar
hesabının detayı

Aktifleştirilen Finansman
Giderleri Detayı

Örnek 7: Sabit Kıymetlerin Düzeltilmesi

MNO Nakliye A.Ş. 15.02.2021 tarihinde 5.000.000 TL'si karşılığında bir tır almıştır. Söz konusu tırın alımı için 6 ay vadeli 2.000.000 TL tutarında kredi kullanmış olup, ilgili kredi için 15.08.2021 tarihinde ödenen 800.000 TL faiz, ödeme tarihi itibari işe tırın maliyetine eklenmiştir. 31.12.2023 tarihi ile tırın bilanço değeri 5.800.000 TL olarak görünmektedir.

a) Reel Olmayan Finansman Maliyetinin Hesaplanması

Örneğimizde, tırın düzeltmeye esas tutarı maliyet bedeli 5.800.000 TL içerisinde yer alan ROFM düşüldükten sonra kalan kısım düzeltmeye tabi tutulacaktır. ROFM hesaplaması için borç tutarının esas alınması yöntemi kullanılmıştır.

Buna göre;

ROFM	=	Borç Tutarı	*	Borcun Kapatıldığı Aya Ait Yİ-ÜFE - Borcun Alındığı Aya Ait Yİ-ÜFE		
				Borcun Alındığı Aya Ait Yİ-ÜFE		
ROFM	=	2.000.000	*	730,28 – 590,52	→	0,23667
				590,52		473.340 TL

Tırın Düzeltmeye Esas Bedeli → 5.800.000 – 473.340 = 5.326.660 TL olacaktır.

Örnek 7: Sabit Kıymetlerin Düzeltilmesi

b) Tırın düzeltilmiş değerinin hesaplanması

Düzeltmeye Konu İktisadi Kıymet	Düzeltmeye Esas Alınan Tarih	Düzeltmeye Esas Tutar (TL)	Düzeltilme Katsayısı	Düzeltilmiş Tutar (TL)
Tır	15.02.2021	5.000.000,00	4,93636	24.681.800,00
Reel Finansman Maliyeti	15.08.2021	326.660,00	3,99165	1.303.912,39
Tırın Düzeltilmiş Değeri				25.985.712,39
Düzeltilme Öncesi Değer				5.800.000,00
Enflasyon Düzeltmesi Fark Hesabı				20.185.712,39

Hesaplama sonrası muhasebe kaydı aşağıdaki gibi olacaktır:

254 Taşıtlar	20.185.712,39
Tır Enflasyon Düzeltmesi Fark Hesabı	
698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	20.185.712,39

Örnek 7: Sabit Kıymetlerin Düzeltilmesi

c) Tırın birikmiş amortismanın düzeltilmiş değerinin hesaplanması

Tırın değerinde enflasyon düzeltmesi sonucu artış oranı ($=25.985.712,39 / 5.800.000$) 4,48030 olarak hesaplanır.

Birikmiş amortismanlar, ait oldukları kıymetin bilanço tarihindeki değerinde düzeltme sonrasında ortaya çıkan artış oranı dikkate alınarak düzeltilir. Buna göre örneğimizde tırın birikmiş amortismanı 3.480.000,00 TL olup, düzeltme işlemi aşağıdaki gibidir:

Birikmiş Amortisman Tutarı	Artış Oranı	Birikmiş Amortisman Tutarının Düzeltilmiş Değerler	Enflasyon Düzeltmesi Farkı
3.480.000,00	4,48030	15.591.427,43	12.111.427,43

Hesaplama sonrası muhasebe kaydı aşağıdaki gibi olacaktır:

698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	12.111.427,43	
257 Birikmiş Amortismanlar		12.111.427,43
Tır Bir. Amort. Enflasyon Düzeltmesi Fark Hesabı		

Örnek 7: Sabit Kıymetlerin Düzeltilmesi

d) ROFM tutarından amortisman ayrılmayan kısmının hesaplanması

2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoaya ait düzeltme ile sınırlı olmak üzere, amortisman süresi bitmemiş olan kıymetlere ilişkin maliyet veya alış bedelinden düşülen ROFM'den amortisman ayrılmamış tutar, 2024 ve sonraki hesap dönemlerinde 5 yılda ve eşit taksitler halinde dönem kazancının tespitinde beyanname üzerinde indirim konusu yapılabilir.

Buna göre 31.12.2023 tarihli bilançoda birikmiş amortismanı 3.480.000 TL olup,

$$\text{Amortisman Ayrılma Oranı} = 3.480.000 / 5.800.000 = 0,60$$

$$\text{Amortisman Ayrılan ROFM} = 473.340 \times 0,60 = 284.004 \text{ TL.}$$

$$\text{ROFM tutarından Amortisman Ayrılmayan Kısım} = 473.340 - 284.004 = 189.336 \text{ TL.}$$

Ayrılmayan kısım 2024 ve sonraki hesap dönemlerinde 5 yılda, eşit taksitler halinde beyanname üzerinde indirimim mümkündür.

Yapılmakta Olan Yatırımlar

Tebliği Hatırlayalım...

31.12.2023 tarihli bilançoda yer alanlar

Yatırımlara ait geçmiş her ay sonu itibariyle kesinleşmiş harcama tutarları, **harcamanın yapıldığı ayın** düzeltmeye esas tarih olarak dikkate alınarak bulunacak düzeltme katsayısı ile çarpılacaktır. Bulunan tutarların toplamı düzeltilmiş değeri oluşturacaktır.

31.12.2023 tarihli bilançoda yer almayanlar

Düzeltilme işlemi iki aşamalıdır.

- Her bir aya ilişkin yatırım harcaması, harcamanın gerçekleştiği ay sonu itibariyle **aktifleştirme tarihine** kadar düzeltilecektir.
- Sonra bu tutar **kül halinde** aktifleştirme tarihinden 31.12.2023 tarihine kadar kadar düzeltilecektir.

Örnek 8: 1.1.2024 Tarihinden Önce İlgili Hesaba Aktarılmış Bulunan Yatırımlar

DEF İşletmesinin 31.12.2023 tarihli bilançosunda yer alan 450.000 TL tutarlı bir tesisi kendisi inşa etmiştir. İnşa süresi Haziran 2015’de başlamış ve Haziran 2018 tarihinde sona ermiştir. İşletme Haziran 2018 döneminde ilgili harcamaların tümünü 253 Makine, Tesis ve Cihazlar hesabında aktifleştirmiştir. Buna göre ilgili tesisin enflasyon düzeltmesi iki aşamalı olarak aşağıdaki gibi olacaktır.

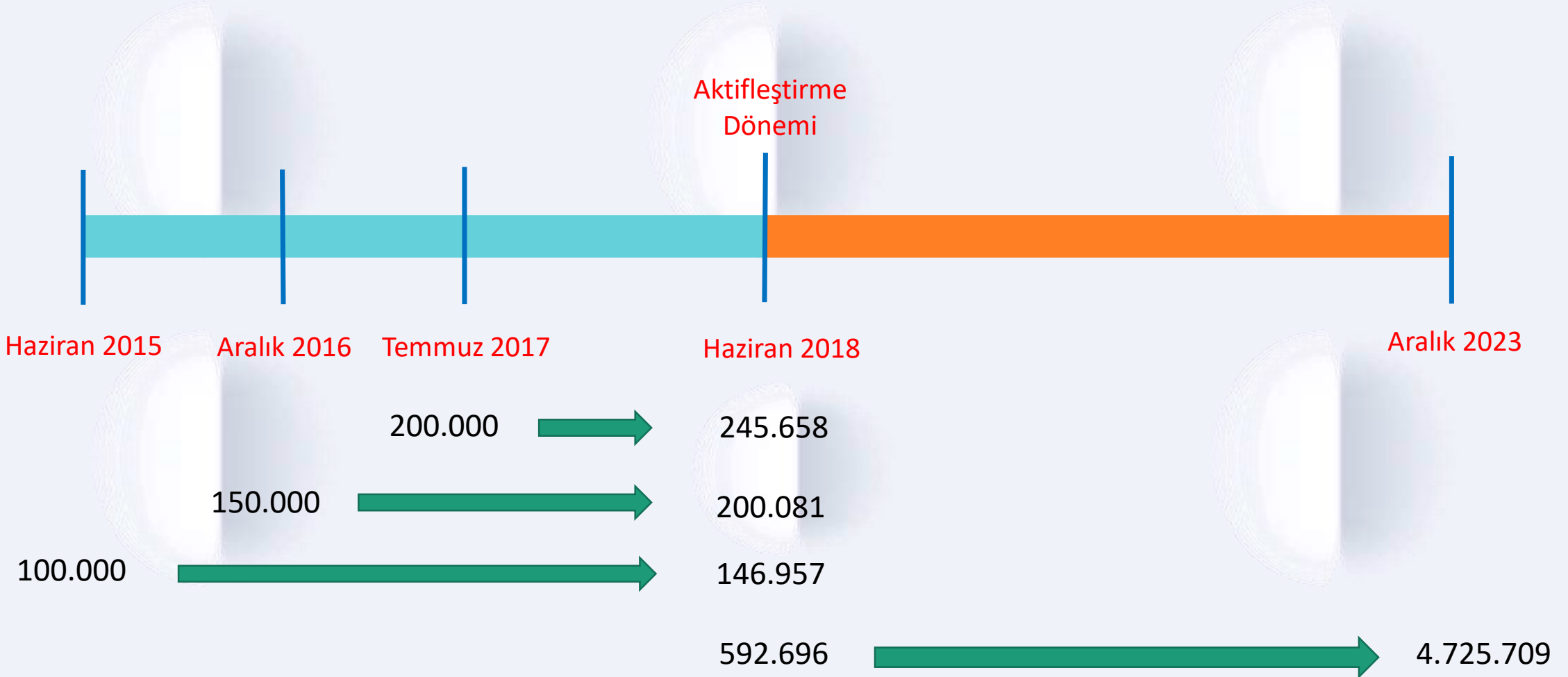
Tarih	Açıklama	Tutar	Düzeltmeye Esas Tarih
2015 Haziran	1. Harcama	100.000,00	Defter Kayıt Tarihi
2016 Aralık	2. Harcama	150.000,00	
2017 Temmuz	3. Harcama	200.000,00	
		450.000,00	

I. AŞAMA					
Düzeltmeye Esas Tarih	Tesisin Aktifleştirme Tarihi	Düzeltmeye Esas Tarihe Ait Endeks	Katsayı	Düzeltmeye Esas Tutar	YOY Hesabının Aktifleştirme Tarihinin Kadar Yapılan Hesaplama Göre Düzeltme Sonrası Tutarı
2015 Haziran	Haziran 2018 Endeks	248,78	1,46957	100.000,00	146.957,00
2016 Aralık		274,09	1,33387	150.000,00	200.080,50
2017 Temmuz		297,65	1,22829	200.000,00	245.658,00
				450.000,00	592.695,50

II. AŞAMA							
Düzeltmeye Esas Tarih	Düzeltilme Öncesi Tutar	Düzeltmeye Esas Tarihe Ait Endeks	Aralık 2023 Ayı Endeksi	Düzeltilme Katsayısı	Düzeltmeye Esas Tutar	Düzeltilme Sonrası Tutar	Enflasyon Düzeltmesi Fark Hesabı (YOY)
2018 Haziran	592.695,50	365,60	2.915,02	7,97325	592.695,50	4.725.709,40	4.133.013,90

Örnek 8: 1.1.2024 Tarihinden Önce İlgili Hesaba Aktarılmış Bulunan Yatırımlar

Bir başka bakış açısı ile

Örnek 9: AR-GE Harcamalarının Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulması

31.12.2023 tarihi itibarıyla ve izleyen dönemlerde bilançolarda yer alan "263-Araştırma ve Geliştirme Giderleri" hesabında izlenen Ar-Ge harcamaları enflasyon düzeltmesine tabi tutulurken, **555 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 20. maddesinde yapılmakta olan yatırımlar hesabının düzeltmesine ilişkin yapılan açıklamalara göre** işlem yapılacaktır.

Buna göre, söz konusu hesabın düzeltilmesinde, her bir aya ilişkin harcamanın, gerçekleştiği ay sonu dikkate alınmak suretiyle düzeltme işlemi yapılacaktır.

Diğer taraftan, projelerin tamamlanmasına imkan kalmaması veya projenin başarısızlıkla sonuçlanması nedeniyle herhangi bir iktisadi kıymetin ortaya çıkmadığı durumlarda önceki yıllarda aktifleştirilmiş olan tutarlar projenin başarısızlıkla sonuçlandığı hesap döneminde doğrudan gider olarak dikkate alınacağından, söz konusu giderin 2023 hesap dönemi sonu itibarıyla yapılan enflasyon düzeltmesine ilişkin kısmının **gider olarak dikkate alınmaması** gerekmektedir.

ÖZ KAYNAKLARDA DÜZELTME İŞLEMİ

Ödenmiş sermaye için:

- Ödenmiş sermaye hesabının kırılımı temin edilir
- Nakden ödenen kısım için tarih ve tutarlar tespit edilir.
- Diğer unsurlar türüne göre listelenir.
- Düzeltmeye tabi unsurların düzeltmeye esas tarihleri tespit edilir.
- Düzeltmeye tabi olmayan unsurlar kapsam dışı bırakılır

SERMAYENİN AZALTILMASI OLMASI DURUMUNDA DÜZELTME İŞLEMİ

- ❖ Sermayenin düzeltilmesinde, düzeltmenin yapıldığı tarihteki sermayenin yapısı dikkate alınacak olup, bu kapsamda sermaye azaltımlarında söz konusu sermaye azaltımının daha önce sermayeye eklenen hangi artış kaleminden yapıldığı tespit edilecek ve söz konusu kalemin düzeltilmesi gereken bir unsur olması halinde, bu kalem azaltılan tutarı üzerinden düzeltme işlemine tabi tutulacaktır.
- ❖ Sermaye hesabı içerisinde sermayeye eklenmiş geçmiş yıllar kârları, sermaye ve kâr yedekleri ile fonların bulunması durumunda, yapılan sermaye azaltımının hangi kalemlerden yapıldığının tespitinde, 5520 sayılı Kanununun 32/B maddesi hükmünün dikkate alınması gerekmektedir.

SERMAYENİN AVANSLARINDA DÜZELTME İŞLEMİ

- ❖ 13.1.2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 376 ncı maddesi uyarınca sermayenin tamamlanmasına karar verilen şirketin ortakları tarafından zarar sebebiyle karşılıksız kalan kısmı kapatacak miktarda aktarılan ve öz kaynaklar içerisinde takip edilen sermaye tamamlama fonu parasal olmayan kıymet olarak kabul edilecek ve **düzeltemeye tabi tutulacaktır.**
- ❖ 213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasının (8) numaralı bendinin verdiği yetkiye dayanılarak, 6102 sayılı Kanunun 376 ncı maddesi kapsamı dışında kalan ve sermaye avansı olarak sermaye yedekleri hesabında takip edilen tutarların parasal kıymet olarak kabul edilmesi ve **düzeltemeye tabi tutulmaması** uygun bulunmuştur.

ÖZ KAYNAKLAR İÇİN GEREKLİ VERİLER

- Ödenmiş sermayenin tarih ve tür bazında detaylı kırılımı
- Sermaye ödemelerini gösterir dekontlar
- Sermayenin ödendiğine dair önceden yazılan tespit raporları
- Sermaye artışlarını gösterir ticaret sicil gazeteleri
- Sermaye artışına ait yazılan özel inceleme raporları
- Özel fonların detaylı kırılımı
- Parasal olmayan özel fonlara ait yasal defter kayıtları
- Kar yedeklerine ilişkin yasal defter kayıtları
- Değer artış fonlarına ilişkin muhasebe kayıtları

Örnek 11: Sermayenin Düzeltilmesi

Sermaye Artış Kaynağı	Nakit	Geçmiş Yıl Karı	MDV DAF	Emtia Karşılık	Toplam
Sermaye Artış Tarihleri	14.02.2011	30.11.2015	30.05.2019	20.03.2022	
Sermaye Artış Tutarı	500.000	400.000	1.100.000	350.000	2.350.000
Düzeltilme İşlemi Olacak Mı?	evet	evet	hayır	evet	
Hangi Tarih Esas Alınacak?	tahsil	tescil	-	tescil	
Düzeltilmeye Esas Tarih	14.02.2011	1.12.2015	-	21.03.2022	
Düzeltilmeye Esas Tutar	500.000	400.000	0	350.000	
31.12.2023 Tarihi İle Katsayı	16,13771	12,03321	-	2,26946	
Düzeltilmiş Değer	8.068.855	4.813.284	0	794.311	13.676.450
Düzeltilme Farkı					11.326.450

Hesaplama sonrası muhasebe kaydı aşağıdaki gibi olacaktır:

698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	11.326.450,00	
502 Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları		11.326.450,00

Örnek 12: Sermayenin Düzeltilmesi

SRT Tic. Ltd. Şti. 9.3.2021 tarihinde kurulmuştur. Şirketin 31.12.2023 tarihli bilançosundaki sermayenin düzeltilmesine ilişkin hesaplamalar aşağıdaki gibidir.

Tescil Tarihi	Düzeltilmeye Esas Tarih Açıklama	Düzeltilmeye Esas Tutar	Düzeltilme Katsayısı	Düzeltilme Sonrası Sermaye Tutarı
9.03.2021	Ödeme Tarihi	50.000,00	4,74041	237.020,50
2.12.2022	Tescil Tarihi	250.000,00	1,44223	360.557,50
15.01.2023	MDV Değer Artış Fonunun Sermaye İlavesi	700.000,00	0,00000	0,00
		1.000.000,00		597.578,00
	Enflasyon Düzeltme Fark Hesabı			402.422,00

Hesaplama sonrası muhasebe kaydı aşağıdaki gibi olacaktır:

503	Sermaye Düzeltmesi Olumsuz Farkları	402.422,00	
698	Enflasyon Düzeltme Hesabı		402.422,00

Örnek 12: Sermayenin Düzeltilmesi

PGS Tic. Ltd. Şti. 3.5.2023 tarihinde kurulmuştur. Şirketin kuruluş sermayesi 500.000 TL olup, 31.12.2023 tarihi itibari ile bu tutardan 300.000 TL tutarlı kısmı ödenmiştir. Şirket ortağının 200.000 TL sermaye taahhüdü borcu bulunmaktadır.

Buna göre enflasyon düzeltmesi yapılırken, sadece ödeme yapılan tutarlar dikkate alınacaktır.

Açıklama	Tescil Tarihi	Düzeltilmeye Esas Tarih Açıklama	Düzeltilmeye Esas Tutar	Düzeltilme Katsayısı	Düzeltilme Sonrası Sermaye Tutarı	Enflasyon Düzeltme Fark Hesabı
Nakit	3.05.2023	Ödeme Tarihi	150.000,00	1,33777	200.665,50	50.665,50
Ortaklara Borçlar	3.08.2023	Ödeme Tarihi	150.000,00	1,09604	164.406,00	14.406,00
			300.000,00		365.071,50	65.071,50

Hesaplama sonrası muhasebe kaydı aşağıdaki gibi

698	Enflasyon Düzeltme Hesabı	65.071,50
502	Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları	65.071,50

Örnek 12: Sermayenin Düzeltilmesi

PGS Tic. Ltd. Şti. enflasyon düzeltmesi sonrasında 31.12.2023 tarihli düzeltme sonrası bilançosunda sermaye ile ilgili olan bölümü aşağıdaki görülecektir.

	Düzeltilme Öncesi		Düzeltilme Sonrası	
V. Öz Kaynaklar				
A -Sermaye		300.000,00		365.071,50
1)Sermaye	500.000,00		500.000,00	
2)Ödenmemiş Sermaye	-200.000,00		-200.000,00	
3)Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları	0,00		65.071,50	

Örnek 13: ATİK Olmayan Kıymetlerin Zararına Satışı

31.12.2023 tarihinde enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş bir emtia 5.3.2024 tarihinde düzeltilmiş değerden daha düşük bir tutara satılmıştır.

ATİK Olmayan Kıymetin Düzeltme Öncesi 31.12.2023 Değeri (a)	5.000,00
Düzeltme Katsayısı (b)	1,09604
31.12.2023 Tarihli Düzeltilmiş Değeri (c) = (a) * (b)	5.480,20
5.03.2024 Satış Tutarı (d)	5.350,00
Satış Zararı (e) = (d) - (c)	130,20
Kanunen Kabul Edilmeyen Zarar (e)	130,20

Örnek 14: ATİK Olmayan Kıymetlerin Zararına Satışı

31.12.2023 ve 31.03.2024 tarihlerinde enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş bir makine 10.4.2024 tarihinde düzeltilmiş değerden daha düşük bir tutara satılmıştır.

ATİK Olmayan Kıymetin Düzeltme Öncesi 31.12.2023 Değeri (a)	500.000,00
Düzeltme Katsayısı (b)	1,09604
31.12.2023 Tarihli Düzeltilmiş Değeri (c) = (a) * (b)	548.020,00
Taşıma Katsayısı (tahmini) (d)	1,05001
31.3.2024 Tarihli Taşınmış Değeri (e) = (c) * (d)	575.426,48
10.4.2024 tarihinde satış tutarı (f)	535.000,00
Satış Zararı (g) = (f) - (e)	40.426,48
Kanunen Kabul Edilmeyen Zarar (h) = (c) - (f)	13.020,00
İndirim Konusu Yapılabilecek Zarar-[(g) - (h)]	27.406,48